

ního poměru právě tak jako sjednání a vypovědění pachtovní smlouvy jest úkonem řádné správy společného jmění ve smyslu § 833 obč. zák., jež obstarává většina podílníků s účinkem pro všechny. Nelze však přisvědčiti odvolacímu soudu, že za takový úkon oprávněné řádné správy ve smyslu § 833 obč. zák. dlužno považovati také usnesení většiny, jímž bylo učiněno opatření o vzájemných nárocích náhradních a o jistotě, zřízené pachtýřem k zajištění náhradních nároků propachtovatelů. Úvaha odvolacího soudu, že tato opatření těsně souvisela se zrušením pachtovního poměru, není rozhodnou. Také vybírání pachtovního souvisí se správou propachtované nemovitosti, ale většina podílníků nemůže na úkor ostatních se splatným pachtovním platně něco zaříditi, poněvadž jde o nabytá práva, ze kterých jest oprávněn také přehlasovaný podílník a kterých nemůže býti zbaven ani usnesením většiny (§§ 829, 839 obč. zák.). Tak jest tomu při likvidaci zrušeného poměru pachtovního, neboť ani tehda není propachtovaný statek předmětem opatření, nýbrž jest jím souhrn práv všech podílníků z pachtovní smlouvy, zajištěných jistotou, kterážto práva stejně jako nárok na splatné pachtovné od okamžiku svého vzniku tvoří samostatnou část společného majetku, s níž většina může naložiti jen v rámci §§ 833 a 834 obč. zák. Vyrovnání vzájemných nároků a vrácení jistoty vystupuje z tohoto rámce, neboť tato opatření nejsou ani úkonem řádné správy podle § 833 obč. zák., ani důležitou změnou podle § 834 obč. zák., nýbrž jsou, mají-li platiti pro všechny podílníky, dispozicí s celkem, kterou podle § 828 obč. zák. mohou učiniti jenom všichni podílníci společně. Dotyčné usnesení většiny může proto platiti jen jako dispozice s podíly podílníků, náležejících k většině, a může projevit účinky jen v poměru mezi nimi a žalobci, kdežto žalovaná, která se tohoto usnesení nesúčastnila, není jím vázána, nýbrž jest oprávněna uplatňovati své náhradní nároky. Žalobkyně za tím účelem odepřela souhlas k vydání jistoty, což ovšem předpokládá, že tvrzené nároky patří k oněm, za něž jistota ručí. Otázky tyto nelze na základě dosavadního stavu sporu spolehlivě posouditi.

#### Čís. 7072.

»Dluhy« ve smyslu § 1409 obč. zák. jsou nejen dluhy v užším slova smyslu, nýbrž veškeré závazky vztahující se k převzatému jmění nebo podniku z doby převzetí. Práva nepřecházejí na nového majitele podniku podle § 1409 obč. zák., nýbrž smlouvou mezi dřívějším a novým majitelem podniku a k tomu poji zákon závazek nabyvatele podniku za dluhy převzatého podniku vedle nezměněného závazku dřívějšího majitele.

Stanovily-li pojišťovací podmínky (pojistníkův návrh), že přejde-li pojištěný podnik v ruce jiného nabyvatele, zastavuje se ručení pojišťovny, jest jen pojišťovně pro ten případ vyhrazeno právo rozhodnutí o zrušení pojištění nebo pokračování v něm a toliko, kdyby v tomto druhém případě kladla další podmínky, jest zapotřebí též svolení pojistníkovy.

(Rozh. ze dne 18. května 1927, Rv I 1842/26.)

Elektrárna v T. pojistila u žalující pojišťovny své úředníky, zaměstnance a dělníky proti následkům tělesných úrazů na dobu od 25. října 1920 do 25. října 1930 a zavázala se, že bude pojišťovací premii platiti ročně předem. Elektrárna v T. zaplatila pojišťovací premie do 25. října 1924. Tvrdíc, že žalovaná elektrárna v H. převzala podnik elektrárny v T., domáhala se žalující pojišťovna na žalované zaplacení premie splatné dne 25. října 1924. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby. D ů v o d y o d v o l a c í h o s o u d u: Odvolání sluší dáti za pravdu v tom, že ze smlouvy, již převzala žalovaná od svého předchůdce podnik se všemi aktivy a pasivy, žalobkyně nárok svůj čerpati nemůže, poněvadž ji neuzavřela ani k ní nepřistoupila a smlouvy mají právní účinek toliko pro strany, jež je uzavřely. Než to není nároku žalobnímu nikterak na újmu, neboť tento se opírá i o ustanovení § 1409 obč. zák. a s hlediska tohoto předpisu je nárok ten plně odůvodněn. To vyložil zcela správně již soud procesní. Opačný názor, který zastává odvolání, je právně mylný a má původ svůj v tom, že žalovaná vykládá pojem dluhu, jak jej má na zřeteli ustanovení § 1409 obč. zák., příliš úzce, rozumějíc jím toliko dluh v pravém slova smyslu a nikoli každý závazek, pokud se vztahuje ke zcizenému jmění nebo podniku. Vychází-li se však s hlediska poslednějšího, dlužno i na závazek ze smlouvy pojišťovací, mezi žalobkyní a předchůdcem žalované v roce 1920 na 10 let uzavřené, pohlížeti jako na dluh podniku, jenž s tímto přešel na žalovanou. Pravdu má žalovaná také v tom, že obchodní zvyklosti — ať již jde o zvyklosti čl. 279 obch. zák., neb o právo obyčejové — mají vždy přednost před zákonem občanským (čl. 1 obch. zák.). Z toho však nemůže žalovaná těžiti, poněvadž se obchodních zvyklostí dovolávati nemůže. Výtku, že se soud procesní nezabýval ustanovením § 7 pojišťovacích podmínek, je lichá, neboť tohoto ustanovení se soud procesní v napadeném rozsudku dotýká. Dotýká se ho sice kuse na místě, kde mluví o obchodních zvyklostech, pravě, že je tu i znění smlouvy, avšak přece se ho dotýká a nelze mu proto činiti výtku, že se s ním vůbec nezabývá. Že má soud procesní při tom na mysli smlouvu pojišťovací, o tom nepřipouští obsah rozsudku pražádných pochybností.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

#### D ů v o d y:

Žalovaná vytýká nesprávné právní posouzení (čís. 4 § 503 c. ř. s.), ježto odvolací soud uznal, že závazek ku placení premií z pojišťovací smlouvy přešel na žalovanou podle § 1409 obč. zák. Neboť dluhy podniku zcizitelova prý nepřecházejí na nabyvatele podniku, jenž pouze ručí za tyto dluhy do výše ceny převzatého podniku, aniž by tím postavení dřívějšího majitele bylo dotčeno. Důsledkem toho nemohou prý podle § 1409 obč. zák. ani práva z pojišťovací smlouvy přejíti na nového vlastníka podniku, kteráž práva i po zcizení podniku zůstávají dřívějšímu majiteli. Pro něho však následkem zcizení podniku nemají ceny, proto zaniká prý pojišťovací smlouva po rozumu § 63 a 162 po-

jišťovacího zákona a tím i závazek ku placení premií. Dále uvádí dovolatelka, že závazek z pojišťovací smlouvy k placení nelze pokládati za dluh, za který podle § 1409 obč. zák. ručí nový majitel podniku, poněvadž zákon má na mysli jen dluhy v pravém slova smyslu, chtěje chrániti toliko věřitele, jimž proti dřívějšímu majiteli podniku přísluší úplata za hodnotu plnění, kterouž se zvětšila cena podniku, nikoliv též věřitele, jichž pohledávka jest závislá teprv na budoucím jejich plnění a jimž tedy zcizením podniku nemůže vzejíti újma. Než tyto názory dovolatelky nutno uznati za nesprávné. Mluví-li § 1409 obč. zák. o dluzích náležejících k převzatému jmění nebo podniku, jest tím zajisté rozuměti nejen dluhy v užším slova smyslu, nýbrž veškeré závazky vztahující se k převzatému jmění neb podniku z doby převzetí. Dovolatelka poukazuje na to, že by zákon jinak byl použil výrazu »závazky«, nikoli »dluhy«. Než tím nemůže přesvědčivě odůvodniti správnost svého názoru, protože zákon na více místech užívá obojího výrazu v témže smyslu (na př. v § 1342—1345, 1347, 1407 obč. zák.). Zákon též v § 1409 obč. zák. nerozeznává, zda již se dostalo aneb zda vůbec se dostane převzatému podniku nějaké vzájemné hodnoty závazku. Rozhoduje toliko, že dluh je tu svým vznikem z doby předání jmění neb podniku, k němuž patří, a že dle důvodu tohoto zákonného ustanovení mají v zájmu ochrany osobních věřitelů ručiti aktiva převzatého jmění nebo podniku do výše své ceny za pasiva. Nelze přehlédnouti, že závazek z pojišťovací smlouvy na straně pojistníkově záleží v placení premií. Konstrukce, že nabyvatel jen ručí za dluhy podniku, že však ani dluhy ani práva zcizitelova nejsou předpisem § 1409 obč. zák. dotčena, potřebovala dovolatelka zjevně jen k tomu účelu, by prokázala, že zanikla pojišťovací smlouva a povinnost ku placení premií, poněvadž práva z pojišťovací smlouvy zůstala i po zcizení podniku při bývalém majiteli podniku, ten však že zcizením podniku pozbyl zájmu na pojištění. Podle § 1409 obč. zák. jest nový majitel podniku bez újmy dalšího ručení zcizitelova bezprostředně zavázán věřitelům za dluhy podniku. V zájmu zmíněné již ochrany osobních věřitelů nastává tedy již podle zákona ten účinek, že vedle zcizitele přistupuje k dluhům podniku nabyvatel podniku. Ale jest tu již předpokladem, že někdo převzal jmění nebo podnik, onen základ poskytnutí úvěru a krytí věřitelů. Práva nepřecházejí tedy na nového majitele podniku podle § 1409 obč. zák., jenž převod aktiv již předpokládá, nýbrž smlouvou mezi dřívějším a novým majitelem podniku a k tomu pojí zákon závazek nabyvatele podniku za dluhy převzatého podniku vedle nezměněného závazku dřívějšího majitele. Bylo však zjištěno, že k dosažení svého účelu byla žalovaná utvořena přeměnou veřejně účtujícího a zemí českou provozovaného podniku Elektrárna, zemský podnik v T., v akciovou společnost převzetím veškerých aktiv a pasiv. Jsou proto nesprávnými vývody dovolatelčiny, že oprávnění z pojišťovací smlouvy zůstalo při dřívějším majiteli podniku, a tím padají též závěry, které z toho činí, že po zcizení podniku odpadem zájmu na pojištění uhasla pojišťovací smlouva a že, kdyby nový nabyvatel podniku přes to, že práva z pojišťovací smlouvy na něho nepřešla, byl povinen platiti premie za dřívějšího ma-

jitele podniku, byla by pojišťovna bezdůvodně obohacena, poněvadž by nenesla riziko.

Dovolatelka arcí ještě poukazuje, jak již namítala ve sporu a uplatnila v odvolacím řízení, na zvláštní ustanovení § 7 pojišť. podm., jež prý bylo odvolacím soudem nesprávně vyloženo a podle něhož, přejde-li pojištěný podnik do rukou jiného majitele, zastavuje se ručení pojišťovny. Zastavuje-li se však ručení, zastavuje prý se i povinnost podniku ku placení premií a obnovení pojištění nezávisí, jak vidno z posledního odstavce § 7 pojišť. podm., jen na libovůli pojišťovny, nýbrž na úmluvě obou stran. Žalovaná prý však k pojišťovací smlouvě, uzavřené mezi dřívějším majitelem podniku a žalobkyní, nepřistoupila, ani podle zákona smlouva na ni nepřešla. Dovolatelka snaží se tedy dovésti, že přes zjištěný přechod aktiv podniku nebyla přenesena práva z pojišťovací smlouvy, protože podle zvláštního ustanovení pojišťovací smlouvy změnou podmětu podniku bylo pojištění zastaveno a nebylo obnoveno, že tedy zde není ani povinnosti ze smlouvy. Než dovolatelce nelze dáti za pravdu. Bylo již na to poukázáno, že podle § 1409 obč. zák. nenastává přechod aktiv a tím ani přechod práv z pojištění. Pro znění a význam pojišťovacích podmínek jest však jedině rozhodným návrh pojistníků a smlouva na jeho základě vydaná pojišťovnou (§ 5). V § 7 návrhu mluví se vedle ostatních změn v podniku proti udáním v pojišťovacím návrhu též o přechodu podniku na jiného majitele. V § 7 police se sice již zvláště neuvádí tento případ mezi jinými případy změn, ale návrh i smlouva se shodují v tom, že pro případ změn tam uvedených nastává suspense ručení společnosti dnem nastalé změny, kterouž má pojistník ihned oznámiti. Suspense znamená však jen stavení ručení a předpokládá trvání smlouvy. To vysvítá z celé další souvislosti § 7 pojišť. návrhu a police. Má-li totiž změna za následek zmenšení úrazového nebezpečí, zmírní se premie, v opačném případě dlužno zapraviti vyšší premie, ale pojišťovna jest oprávněna smlouvu docela zrušiti nebo po splnění dalších snad kladených podmínek svoliti v pokračování pojištění. Význam těchto podmínek jest tedy pojímati tak, že jen pojišťovně jest pro ty případy vyhrazeno právo rozhodnutí o zrušení pojištění nebo pokračování v něm a toliko, kdyby v tomto druhém případě kladla další podmínky, jest zapotřebí též svolení pojistníkova. Že v souzeném případě po změně majitele pojištěného podniku žalobkyně kladla další podmínky, nebylo tvrzeno. Podle zjištění oznámila žalovaná společnost dopisem ze dne 9. října 1924 žalobkyni přeměnu pojištěného podniku v akciovou společnost a, že pojistku stornuje, na to však žalobkyně již dopisem z 13. října 1924 odmítla storno. Tím jest vyvrácen názor dovolání, že pojištění i s povinností k placení premií přestalo, poněvadž žalovaná po přeměně podniku nesvolila k obnovení. Je-li pak tu takové zvláštní ustanovení pojišťovacích podmínek, nemůže se žalovaná proti tomuto smluvnímu ustanovení dovolávati domnělých zvyklostí, že při hromadném pojištění proti tělesným úrazům znamená převod pojištěného podniku na jinou osobu podstatnou změnu podniku, jež má v zápětí zastavení pojištění, které může býti obnoveno jen na základě nové smlouvy. Na to správně již poukázal

odvolací soud. Proto neprávem mu činí dovolání při té příležitosti výtku zmatečnosti podle § 477 čis. 9 c. ř. s., poněvadž prý si odporuje, připouští na jedné straně, že obchodní zvyklosti mají přednost před ustanoveními občanského zákona, používaje však na druhé straně na sporný případ § 1409 obč. zák. Odvolací soud správně vytkl, že tam, kde jest otázka upravena zvláštním ustanovením smlouvy, není místa pro použití obchodních zvyklostí. Mluví-li ustanovení § 7 pojišť. podm. proti názoru dovolatelčinu, že pojištění bylo, jak praví, zastaveno i s povinností k placení premií, vším právem mohl odvolací soud, pokud se týče závazku žalované z pojišťovací smlouvy, poukázat na § 1409 obč. zák., jenž platí i pro obor obchodního práva. Nemůže-li se však žalovaná dovolávati tvrzených zvyklostí, netrpí řízení vadou, že o tvrzené zvyklosti nebyli slyšeni znalci.

### Čís. 7073.

**Postup pohledávky mezi manželi vyžaduje jen tehdy formy notářského spisu, když jest v postupu obsaženo uznání dluhu, který tímto postupem pohledávky má býti uhrazen nebo zajištěn.**

**Námezdní smlouva podle § 1151 obč. zák. nevzniká mezi rodiči, třebas nevlastními, a jejich, třebas i zletilými, dětmi o sobě tím, že děti konají v domácnosti práce, nýbrž jest zásadně třeba určitého projevu vůle stran, směřujícího k založení onoho úplatného poměru.**

**Návrh podle § 921 obč. zák. může věřitel uplatnit jen tenkrát, když od smlouvy odstoupí. Při odstoupení od smlouvy dlužno dodržeti postup podle § 918 obč. zák., jmenovitě dlužno stanoviti přiměřenou dodatečnou lhůtu a zároveň prohlásiti odstoup, nedodrží-li dlužník lhůty, leč že by dlužník vážně a konečně odmítl plnění. Prohlášení odstupu stává se účinným teprve, když dlužník zmešká lhůtu.**

(Rozh. ze dne 18. května 1927, Rv I 105/27.)

Žalobce domáhal se na manželce svého nevlastního syna zaplacení 25.000 Kč za odstoupenou nemovitost. Žalovaná namítla proti žalobě mimo jiné započtením vzájemné pohledávky, postoupené jí manželem, jednak na zaplacení 10.000 Kč, ježto její manžel pracoval po tři léta na žalobcově usedlosti, aniž co za to obdržel, a dále pohledávku na zaplacení 15.000 Kč jako výtěžek s polovice usedlosti za tři roky, ježto žalobce nesplnil závazku k postavení kůlny na vozy. O b a n i ž š í s o u d y uznaly žalobní nárok po právu, uznaly však po právu též pohledávky navzájem namítané započtením, čímž žalobní nárok zanikl.

N e j v y š š í s o u d neuznal pohledávky namítané započtením za odůvodněné.

### D ů v o d y:

K námitce žalobcově, vznesené pod dovolacím důvodem § 503 čis. 4 c. ř. s., že postup pohledávky manželem žalované na žalovanou byl